מסורת הש״ס

(א) לעיל יב., ב) [פסחים סג. וש״נ], ג) [לקמן פא. סנהדרין כו: ב״ק מט:], ד) ברכות כד:, ה) רש״ק מ״ז, ו) נ״ק מ״ז, ז) [לעיל יב:], ח) זבחים כט: לה. סה. לעיל יב:, ט) [זבחים יג: כח: חולין פא:], י) למחר פיגול. נ״ק, כ) ומפגל להקטרה דלבונה וה״מ כו׳ דאין כו׳ המתיר לא מפגלא. נ״ק, ל) לצרפה ההיא מחשבה. נ״ק, מ) בהדי הס״ד. נ״ק, נ) נ״ל ואו, ס) למזבח הס״ד אח״כ ד״ה כך פוסלת מחשבת והד״א. נ״ק, ע) מאכילת מזבח לאדם אבל מאכילת אדם כו׳. נ״ק,

תורה אור השלם

1. וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז יח

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה לימא וכו׳ מחשבה זו בהדי:

מוסף רש״י

כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר וכו׳. נותן קומץ בכלי או מוליך או מקטיר ע״מ לאכול דבר שדרכו לאכול כגון שיריים וכו׳ (לעיל יב.). **עני מרי.** ענני מורי (להלן פא. כת״י).

סליק פרק הקומץ את המנחה

הקומץ את המנחה לאכול דבר שאין דרכו לאכול. חוץ למקומו או חוץ לזמנו (זבחים לה.). **שאין אכילה והקטרה מצטרפין.** לפוסלו דהכא ליכא שיעורא והכא ליכא שיעורא (שם כט:). **בשתי אכילות הכתוב מדבר.** שמחשבת שתיהן פוסלת דהא לקמן במחשבה מוקי ליה תנא ולא באוכל ביום השלישי (שם כח:). **אחד אכילת אדם וכו׳.** דלא שנא חישב לאכול למחר ל״ש חישב להקטיר אימורין למחר פגול (שם).

שיטה מקובצת

א] דחישב בהו: **ב]** אף אנן נמי תנינא. לא הוי ממש כמו ההיא דלעיל דע״כ הקטרה לאכול לא מתוקם אלא כר״מ דאמר מפגלין בחצי מתיר ולא מייתי תנינא אלא לאפוקי מהני דלקמיה דאמרי דאפי׳ לר״מ אין הקטרה מפגלת הקטרה. תו״ח: **ג]** אף הקטרה בין לאכול בין להקטיר. ע״כ לא אתיא כר׳ יוסי דלר׳ יוסי אין מתיר מפגל את המתיר. תו״ח: **ד]** יעקב בר אבא: **ה]** אבל הכא דאיקבע בחד מנא כו׳ משמע דלרבנן דאמרי אין הקטרה מפגלת הקטרה לא סבירא להו האי טעמא ותימה דלעיל קאמרי רבנן דפליגי הכי לרבי יוסי בריש פרקין [דף יג ע״ב] וצ״ל דהיינו דוקא בקומץ להקטיר

חריפי דפומבדיתא. מפרש בפ״ק דסנהדרין (דף יז:) עיפה ואבימי בני רחבה דפומבדיתא: **הקטרה מפגלת הקטרה.** הקטיר קומץ ע״מ להקטיר לבונה יג] [י]לאחר זמן פיגול ואע״ג דאין מתיר מפגל את המתיר. ולא דמי לשוחט את הכבש לאכול מחבירו למחר כדמפרש לקמן דהתם לא איקבעו בחד מנא הכא איקבעו בחד מנא: **מאי לאו הקטרה דומיא.** דקומץ ונותן בכלי: **מה הנך בין.** חישב לאכול שירים למחר בין חישב להקטיר לבונה פיגל יד]: **קומץ לאו מתיר דלבונה הוא.** טו] דאמרן לעיל (דף יג:) דאינה בעיכוב מנחה: **א״ל אביי.** לרב מנשיא: **עני מרי.** ענני אדוני: **משמיה דרב.** כלומר אמרה רב חסדא להא מילתא משמיה דרב: **מ״ט.** שניהם כשרין: **כחד דמו.** [כ]מפגל להקטרה דלבונה טז] דמי. וה״מ לר״מ ולרבנן אבל לר׳ יוסי יז] דבריש פירקין אין מתיר מפגל את המתיר ולא מפגלא הקטרת קומץ להקטרת לבונה: **אבלע לי.** הטעימני ולמדני: **ותקילא לי.** ושקולה לי כלומר חביבה עלי: ה״ג **הקטיר קומץ להקטיר לבונה לאכול שירים** ולא גרסי׳ **ולאכול.** יח] וזה פירושו הקטיר קומץ על מנת להקטיר לבונה למחר וע״מ לאכול שירים למחר: **מאי קמ״ל.** קא ס״ד דמשום חדא מהנך מחשבות מפגלא יט] וחד מינייהו אשמעינן ופיגול משום מחשבת להקטיר לבונה למחר הוא ולא משום לאכול שירים דאין מפגלין בחצי מתיר: **לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונ׳.** ולא לימא לאכול שירים כיון דההיא מחשבה לא מהניא למה לי מחשבה [ל] (א) בהדי קמייתא ואי פיגול משום לאכול שירים הוא דמפגלין בחצי מתיר אבל להקטיר לבונה לא מהניא למה לי לצרפה כ] בהדא [מ]: **ואי תרווייהו קמ״ל.** כא] ואי [י] לאכול קאמר שלא חישב אלא באחת מהן: **לימא להקטיר לבונה ולאכול שירים.** דמשמע תרתי מילי הקטיר קומץ להקטיר לבונה או לאכול שירים למחר: כב] **דפשטא לה מחשבה בכולה מנחה.** ואע״ג דלא מפגל בחדא מינייהו השתא דחשיב בתרווייהו מפגלא: **הא מיפלג פליגי.** דלרבנן אין מפגלין בחצי מתיר: **ולימא.** ליה רב יצחק לתנא דלא לשנייה ולוקמא כדקתני פיגול: **ור״מ היא.** ואמאי שני מילתיה ותירץ ליה פסול: **תנא דברי הכל אתניוה.** הלכך איכא למימר דפסול אתנייה והא דתנא פיגול משום דאיחלף ליה פיגול בפסול: **ה״ז בדברי הכל לא מיחלף ליה.** הלכך אי הוה אתנייה ה״ז לא הוה אמר דברי הכל:

הדרן עלך הקומץ זוטא

הקומץ רבה. **לאכול דבר שאין דרכו לאכול** כג] **וכו׳ דבר שדרכו לאכול פחות מכזית כשר.** הא משנה יתירה דהא תנן בפ״ק (לעיל יב:) לאכול כחצי זית ולהקטיר חצי זית כשר אלא לר״א איצטריך דאע״ג דפסל ר׳ אליעזר במחשבה שלא כדרכו דגזר אטו כדרכו ופסל מדרבנן הכא לא גזר פחות מכזית אטו כזית: **גמ׳ כשם שמחשבין מאכילת אדם לאדם ומאכילת מזבח למזבח.** כשם שפוסלת מחשבה בדבר אכילת אדם כד] כגון שירים אם חישב עליהן לאדם למחר: **מאכילת מזבח.** כגון קומץ אם חישב עליו למחר [ס]למזבח פוסלת כך פוסלת מחשבת

חריפי דפומבדיתא הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו לרבנן דאמרי אין מפגלין בחצי מתיר ה״מ היכא דחישב א] ביה בשירים ולבונה במילתא קיימא אבל הכא דחישב לה בלבונה כמה דחישב ביה בכוליה מתיר דמי אמר רבא ב] אף אנן נמי תנינא [א]זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת מאי לאו הקטרה דומיא דהנך מה הנך בין לאכול בין להקטיר ג] אף הקטרה בין לאכול בין להקטיר לא הנך בין לאכול בין להקטיר הקטרה לאכול אין להקטיר לא יתיב רב מנשיא בר גדא קמיה דאביי ויתיב וקא אמר משמיה דרב חסדא [א]אין הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו [ב]לר״מ דאמר מפגלין בחצי מתיר ה״מ היכא דחישב בהו בשירים דקומץ מתיר דידהו אבל הכא דקומץ לאו מתיר דלבונה הוא לא מצי מפגל ביה א״ל אביי [ג]עני מרי משמיה דרב א״ל אין איתמר נמי אמר רב חסדא אמר רב אין הקטרה מפגלת הקטרה אמר רב יעקב בר ד] אידי משמיה דאביי אף אנן נמי תנינא שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר לאכול מחבירו למחר שניהם כשרין מ״ט לאו משום דכיון דלאו מתיר דידיה הוא לא מצי מפגל ביה לא התם הוא דלא איקבע בחד מנא ה] אבל הכא דאיקבע בחד מנא כי חד דמו אמר רב המנונא [ד]הא מילתא אבלע לי רבי חנינא ותקילא לי ו] ככוליה תלמודאי הקטיר בקומץ להקטיר לבונה ז] [ה](ולבונה) לאכול שירים למחר פגול מאי קמ״ל אי הקטרה מפגלת הקטרה קמ״ל לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונה אי מפגלין בחצי מתיר קמ״ל לימא הקטיר קומץ לאכול שירים למחר אי תרוייהו ח] [ו](אתא) קמ״ל לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונה ולאכול שירים למחר אמר רב אדא בר אהבה לעולם קסבר אין הקטרה מפגלת הקטרה ואין מפגלין בחצי מתיר ושאני הכא ט] [ג]דפשטא ליה מחשבה בכולה מנחה תני תנא קמיה דרב יצחק בר אבא הקטיר קומץ לאכול שירים לדברי הכל פגול והא מיפלג פליגי אלא אימא [ד]לדברי הכל פסול ולימא ה״ז פגול ור״מ היא תנא דברי הכל אתניוה פיגול בפסול מיחלף ליה הרי זה בדברי הכל לא מיחלף ליה:

הדרן עלך הקומץ את המנחה

[ז]**הקומץ** [ה]את המנחה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ר״א פוסל לאכול [ו]דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר י] [ח]לאכול [ז]כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **גמ׳** א״ר אסי א״ר יוחנן מ״ט דר״א אמר קרא [1]ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו [ט]בשתי אכילות הכתוב מדבר אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח לומר לך כשם שמחשבין באכילת אדם כך מחשבין באכילת מזבח וכשם שמחשבין מאכילת אדם לאכילת אדם ומאכילת מזבח לאכילת מזבח כך מחשבין מאכילת אדם יא] למזבח ומאכילת מזבח לאדם מ״ט מדאפקינהו רחמנא יב] להקטרה בלשון אכילה ורבנן האי דאפקינהו רחמנא בלשון אכילה דלא

הקומץ את המנחה כו׳. משום דבעי למתני ר״א פוסל איצטריך דלגופיה לא איצטריך דממתני׳ דפ״ק (לעיל יב.) שמעינן דקתני לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול חוץ לזמנו פיגול הא לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר דליכא למימר מדיוקא לא שמעינן כשר אלא דלא הוי פיגול אבל פסול הוי דבסוף פ״ק (גו״ש:) משמע דאפילו כשר שמעינן מינה גבי האי דדייק טעמא דלאכול ולהקטיר כו׳ ועל כרחך מדיוקא דחוץ למקומו שמעינן דכשר:

שאין אכילה והקטרה מצטרפין. בסוף פ״ק (ג״ז שם:) מוקי לה ר׳ ירמיה כר״א ואביי מוקי לה כרבנן: **מדאפקינהו** רחמנא בלשון אכילה. תימה תינח [ט] דאכילת מזבח לאדם אבל כה] (אכילת) אדם לאכילת מזבח מנלן דדומיא דהכי אמר בהקומץ זוטא (לעיל דף טו.) לחם איקרי תודה תודה לא איקרי לחם ויש לומר כו] דכפשטי׳ דקרא קיימי שני האכילות אבשר זבח תודת שלמיו וקאת קשה דמזה לא משנו רבנן מידי:

דלא

עין משפט נר מצוה

כז א ב ג ד מיי׳ פט״ז מהל׳ פסוה״מ הל״ח:

א ה מיי׳ פי״ד שם הלכה ח:

ב ו ז מיי׳ שם הלכה י:

שיטה מקובצת (המשך)

לבונה [למחר] שהקמיצה [חשב להקטיר] הקטרה דלבונה **א)** וע״ד שהיה כבר בכלי אמר קודם קמיצה. תו״ח: **ו]** ותקילא לי ככולי: **ז]** תיבת ולבונה נמחק: **ח]** תיבת אתא נמחק: **ט]** דפשטה אות א׳ נמחק: **י]** לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית. וקשה לתירוץ הקונטרס הא תינח לאביי אלא לר׳ ירמיה דמוקי משנה דפ״ק כר׳ אליעזר מאי איכא למימר וי״ל דאי ממתני׳ דפ״ק הוה אמינא סתם ואח״כ מחלוקת הוא ואין הלכה כסתם לכך הדר וסתמיה בהך פרקין אחר המחלוקת ולמידק הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרפים ומיהו קשה דמשמע דטעמא דר׳ אליעזר משום גזירה ובגמרא מפיק ליה מקרא וצריך עיון. תו״ח. ובתוס׳ אחרות פ״ה לא נהירא דהא איכא מ״ד בגמרא דרבי [אליעזר] אפי׳ כרת מחייב ומקראי יליף ליה ולפי זה לא שייך האי טעמא וי״ל דמ״מ לר״א אצטריך דסד״א כיון דאמר ר״א מחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם מהו דתימא נגזור לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית אטו לאכול חצי זית שירים וחצי זית קומץ. ומיהו קשה הא תינח לאביי דמוקי משנה דפ״ק כרבנן וכו׳ ונראה לפרש משום פלוגתא דר״א אצטריך למתני רישא שאינו בפ״ק ואגב דתני דבר שאין דרכו לאכול משום פלוגתא דר״א תני נמי כחצי זית: **יא]** מאכילת אדם לאדם ומאכילת מזבח למזבח: **יב]** תיבת להקטרה נמחק: **יג]** להקטיר לבונה למחר ותיבות לאחר זמן ליתא: **יד]** פיגל קומץ הוא סוף דיבור ומה״ד לאו מתיר: **טו]** דאמר לעיל אינה: **טז]** דלבונה וה״מ ותיבת דמי נמחק: **יז]** לר׳ יוסי דאמר בריש: **יח]** ולאכול והכי פירושו: **יט]** והי מינייהו אשמועינן אי הקטרה מפגלת הקטרה אשמועינן ופיגול: **כ]** לצרפה בהדי הס״ד: **כא]** קמ״ל לאכול: **כב]** דפשטה: **כג]** דרכו לאכול למחר ולאכול דבר שדרכו לאכול כו׳ פחות מכזית כשר לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר הא משנה יתירה כו׳ ולהקטיר כחצי זית: **כד]** תיבת כגון ליתא: **כה]** תיבת אכילת ליתא: **כו]** וי״ל דפשטיה:

א) נראה דל״ל שבעת הקמילה חישב להקטיר הלבונה למחר ועדיין היו בכלי אחד קודם קמילה.